

Розділ другий

Мистецтвознавство, культурологія, філологія, історія

УДК 378.147

Коваленко Оксана Володимирівна*Чорноморський національний університет імені Петра Могили*

МЕТОДОЛОГІЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ

Основна мета даної статті полягає у наданні різних методів навчання іноземної мови, які використовуються сьогодні. Теоретично, студенти вивчали іноземну мову природно, оскільки вони вивчали рідну мову як дитина, а автоматичні відповіді на запитання ставали інстинктивними. Основна увага завжди буде приділятися природній мові, а формування звички є ключем до навчання. Різноманітні методики викладання іноземних мов. Для студентів, методи призначають, який підхід до навчання, який повинен взяти студент, і які ролі студент повинен прийняти в аудиторії. Запити на інновації у навчанні дали нове розуміння успішних стратегій та середовищ вивчення мови, спрямованих на підвищення мовних досягнень та знань. Іноземна мова означає викладання сучасної мови, яка не є ні офіційною, ні рідною мовою значної частини населення.

Ключові слова: викладання іноземної мови, методологія, аудіо-мовна діяльність, підходи, мовне навчання.

Постановка проблеми. Мова є засобом, необхідним для ефективної взаємодії людини з людиною і дає краще розуміння власної мови та культури. Викладання іноземних мов відноситься до викладання нерідної мови для людини за межами середовища, в якому вона зазвичай розмовляє. Сучасне суспільство в умовах глобалізації та інтернаціоналізації зажадало від фахівця-професіонала розвитку інтеграційних іншомовних комунікативних навичок для професійно-ділового спілкування з представниками інших культур, і у зв'язку з цим, поставило завдання розробки міждисциплінарної методології навчального процесу, що включає одночасне навчання іноземних мов і спеціальності. Професійні характеристики представників практично будь-якої професії говорять про те, що сьогодні сучасному професіоналові не обійтися без володіння певним рівнем іноземної мови (ІМ). В той же час знання тільки іноземних мов стали недостатніми для широкого кола фахівців. Таким чином, мова зі спеціальності все більше перетворюється в мову для спеціальності. І метою навчання іноземних мов стає не стільки формування здатності до міжкультурного спілкування, скільки формування здатності до професійної комунікації в полікультурному просторі.

Пошук теоретико-методологічних основ іншомовної освіти майбутніх фахівців дозволив виділити міждисциплінарний підхід в процесі формування професійної компетентності як системоутворюючий фактор іншомовної професійної освіти.

Виклад основного матеріалу. Процес навчання професійної комунікації надзвичайно багатомірний, він створює основу для нової наукової дисципліни, яка виникає на стику вищезазначених наук - професійна лінгводидактика.

Система безперервної іншомовної освіти в сфері професійної комунікації є цілеспрямованим динамічним раціонально-побудованим безперервним навчанням іноземним мовам фахівців усіх профілів від початку здобуття професійної освіти до післядипломного іншомовного вдосконалення з урахуванням індивідуальних здібностей та можливостей, мотивації і потреби у професійному зростанні. Дотримуючись принципу селективності, відбір навчально-методичного забезпечення для багаторівневого навчання іноземної мови спеціальності повинен відповідати вимогам організації структури галузевого навчального посібника, який націлений на розвиток навчально-пізнавальних лінгвопрофесійних здібностей як керованої, так і самостійної роботи студента. Відбір форм і методів професійно-зорієнтованого навчання іноземних мов (конкурси наукових робіт, переклади і реферати але спеціальності, олімпіади, вікторини, проекти, публічні виступи на наукових семінарах і конференціях) спрямований на інтеграцію завдань проблемного, творчого і дослідницького характеру, моделювання професійної діяльності, розвиток критичного і професійного мислення. При цьому навчання, що проводиться на стику іноземної мови та дисциплін спеціальності, дає рівень іншомовної професіоналізації, готовність майбутніх фахівців вступати в професійно-ділове спілкування з урахуванням лінгвокультурологічною особливостей країни досліджуваної мови.

Значний вплив на формування ролі викладача іноземної мови в сучасному світі надають нові світові тенденції іншомовної освіти. З огляду на те, що саме англійська мова (АМ) сьогодні виступає в ролі головної мови світової економіки і освіти, саме вона піддається всебічному аналізу дослідників. Провідний британський лінгвіст і соціолог Девід Греддол вважає, що в світі відбуваються економічні, соціальні, демографічні та геополітичні процеси, що призводять до зміни положення англійської мови глобально. У своєму дослідженні «EnglishNext» Д. Греддол стверджує, що в найближчому десятилітті англійська мова (АМ) все рідше буде викладатися в якості окремої дисципліни, а буде інтегруватися в програму предметної дисципліни, сприяючи тим самим білінгвальній підготовці фахівця [Греддол 2006: 86]. Це спричинить необхідність у перепідготовці викладачів АМ [Греддол 2006: 15]; ті ж, хто не побажає оновлюватись, на думку Греддоло ризикують залишитися через 10-15 років без роботи. Неминучий процес інтеграції мови та предмета вже знайшов своє втілення у підході CLIL (Content Language Integrated Learning). Протягом двох десятиліть років CLIL, хоча і викликає досі безліч суперечок і має достатню кількість опонентів, охопив більшу частину простору Європи, частина Азії і Латинської Америки. Цей підхід сьогодні впевнено почав впроваджуватися в систему вищої освіти. CLIL співзвучний ідеї «justintimelearning» – «своєчасного» навчання – і вважається максимально комунікативним підходом. Основна концепція 4 C (Content – зміст, Communication – спілкування, Culture – культура, Cognition – пізнання) вказує на пріоритети підходу, підкреслюючи його інноваційність у розвитку поряд зі знанням предмета не тільки комунікативної і міжкультурної компетенції, а й когнітивних навичок студентів. На основі принципу scaffolded learning (навчальна підтримка) студенти навчаються формувати LOTs (Low Order Thinkingskills – прості розумові навички – запам'ятовування, класифікація, порівняння й ін.) і HOTs (High Order Thinkingskills – розумові навички більш високого порядку – міркування, аналіз, синтез, оцінка і т. д.).

В основі кожного методу лежить теорія про природу мови і теорія про характер вивчення мови. Ці теорії впливають з областей лінгвістики, соціолінгвістики, психолінгвістики і є джерелом принципів і практики викладання мови:

- теорія аудіовізуалізму полягає в тому, що вивчення мови вимагає навчання. Повторення є матір'ю всього навчання.

- комунікативний підхід є найбільш широко використовуваним і найбільш поширеним підходом до вивчення іноземної мови в аудиторії сьогодні, і багато в чому, є кульмінацією тих підходів і методологій, які з'явилися раніше.

Постановка проблеми та її вирішення - дві ключові складові критичного мислення – це засоби, за допомогою яких діє комунікативний підхід. На відміну від прямого методу, граматику не викладається окремо. Навчання відбувається в контексті. Студенти розвивають вільне спілкування за допомогою комунікації, а не аналізу мовлення. Комунікативність включає в себе діяльність, за допомогою якої студенти здатні опрацювати проблему або ситуацію через розповідь або переговори, і таким чином розвинути комунікативну компетентність. Тобто студенти вивчають мову через виконання різноманітних завдань, засвоєння нових структур, форм і словника, якщо це необхідно. Також визначимо інші методи:

- комп'ютерне навчання мовам (CALL) – є цілий ряд комерційних продуктів і онлайн-продуктів, які зазвичай використовуються незалежними учасниками мови. Вони підпадають під метод CALL, хоча деякі – з ретельною підготовкою – використовувалися в тандемі з традиційними заняттями в аудиторії.

- метод читання, коли граматику викладається за допомогою стандартного тексту з визначеної тематики. Студенти не комунікують або слухають, але концентруються на створенні великого резервуара спеціалізованої лексики.

Існує також ряд менш задіяних і менш прийнятих методологій, включаючи:

- сугестопедію, де навчальне середовище настільки розслаблене, що мозок студентів здатний поглинати мови.

- навчання на мові спільноти, де викладач служить радником, а не інструктором, що вимагає скоріше аналізу мовних даних ніж активного використання мови в аудиторії.

Завжди існують ті програми, які наполягають на обов'язковій методології. Треба намагатися вибрати ті методики та підходи, які є найбільш ефективними для студентів. Врешті-решт, робота викладачів полягає в тому, щоб допомогти студентам краще вчитися. Найкращі викладачі вибирають найкращу методологію і найкращий підхід для кожного заняття. Вони не прив'язані до будь-якої конкретної методології. Скоріше вони використовують принципову еkleктику, вільно рухаючись між заняттями, завданнями, методологіями і підходами.

Висновки. Деякі з основних підходів і методів навчання іноземної мови можуть вважатися застарілими з наукової точки зору, інші здаються більш актуальними, але насправді всі вони гідні для розгляду сьогодні. Проте, всі методи мають принаймні дві спільні речі: 1) їх ефективність, і 2) вимоги, яких викладачам необхідно обов'язково дотримуватися. Навчання не повинно зводитися до певних методів як

набору рецептів, а навпаки – як до динамічного і рефлексивного процесу, що означає постійну взаємодію міжнавчальною програмою, викладачами, студентами, методологією та навчальними матеріалами. Ефективне заняття неможливе без ретельного практичного планування, і це важливіше ніж теорія або чужий досвід.

Список використаних джерел

1. Birdsong, D., 2006. Age and second language acquisition and processing: a selective overview.
2. Gardner, R.C., Lambert, W.E., 1972. Attitude and Motivation in Second Language Learning.
3. Graddol, D. English next. - British Council, 2006. - 132 с. Доступно на <http://www.britishcouncil.org/learning-research/english-next.pdf>. Дата звернення 17.03.2014. Coyle, D., Hood, Ph., Marsh, D. Content Language Integrated Learning. - Cambridge: Cambridge University Press, 2010 173 с.
4. Ellis, N.C., 2002. Frequency effects in language processing. Studies in Second Language Acquisition.
5. Krashen, S., 1982. Principles and Practice in Second Language Acquisition. Pergamon, Oxford, UK.
6. McArthur, T., 2001. World English and world Englishes: trends, tensions, varieties and standards.
7. Perani, D., Abutalebi, J., 2005. The neural basis of first and second language processing.
8. Гальскова Н. Д., Гез Н. І. Теорія навчання іноземних мов. Лінгводидактика і методика М.: Academia, 2004. - 334с.
9. Крупченко А. К. Введення в професійну лінгводидактику: монографія. - М.: МФТИ, 2005. - 3 Юс.
10. Крупченко А. К., Кузнецов А. Н. Почала професійної лінгводидактики: Монографія - Lambert Academic Publishing, 2011. -215 с. Hutchinson T. & Waters A. English for specific purposes / A learning centered approach / Cambridge University Press 1987, p. 184.
11. Халеева І. І. Основи теорії навчання розумінню іноземної мови (підготовка перекладачів). - М.: Вища школа, 1989, -320с.

УДК 821.411.16.09 Шолом-Алейхем:069.5

Солодка Лілія Олексіївна

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Науковий керівник: Фісак Ірина Володимирівна, кандидат філологічних наук
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка*

ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ ШОЛОМА-АЛЕЙХЕМА КРИЗЬ ПРИЗМУ МУЗЕЙНИХ ЕКСПОЗИЦІЙ

У статті йдеться про вивчення життя і творчості Шолома-Алейхема крізь призму музейних експозицій, у світлі новітніх технологій – віртуальних екскурсій, що допомагають ґрунтовніше пізнати надбання письменника на тлі епохи. Проаналізовано зв'язок єврейського класика з Україною.

Ключові слова: музейні експозиції, віртуальні екскурсії, навчальний прогрес, символи, творчий доробок.

Славетне ім'я Шолома-Алейхема, класика світової літератури, витримало темні сторінки минулого й уславилось у скарбниці світової культури. Воістину народний письменник писав про єврейський народ, співчував йому, але оптимістично і з гумором шукав вирішення надскладних проблем, уславлюючи Творця як запоруку спасіння для народу і земного спокою. Творчий доробок митця просякнутий гуманізмом, емпатією до ближнього. Він став літописцем історії свого народу, який, наче Мойсей, виводив свій народ із прірви.

Творчість Шолома-Алейхема поцінована і пошанована в Україні. Митець народився у Переяславі і значну частину свого життя жив і творив в Україні. Його творчість забарвлена українським фольклором, народним колоритом, розкішно подано описи природи, просторів краю. Життя як європейського, так і українського народів зазнало утисків, репресій, тому не дивно, що істинний народний письменник не міг оминати трагізму, який охоплював мирян.

Щоб глибше довідатися про сторінки біографії і творчості митця та його нерозривний зв'язок з Україною, на уроках світової літератури доцільно застосовувати віртуальні екскурсії як зразок інноваційного проекту, де синтезуватимуться відео- та аудіоматеріали, ілюстрації, за допомогою чого в учнів формуватиметься уявлення про предмети вжитку, начиння, особисті речі автора, відлуння епохи.

Відомо, що у світлі сучасних технологій і навчального прогресу важливою ланкою є застосування культуротворчої, розвиваючої доміаннти навчання. Мета шкільної освіти – виховати гармонійно розвинену особистість з її творчими здобутками. Сьогодні пріоритетними у галузі навчання є особисто-орієнтовані технології, що збагачують розвиток пізнавальних здібностей учнів, задіяння та збагачення їхнього індивідуального (суб'єктивного) досвіду, допомога особистості пізнати себе, самовизначитися та самореалізуватися. Це сприятиме формуванню в учнів культури життєдіяльності, яка є передумовою продуктивної організації повсякденного життя, поведінки.

Не завжди під час навчального процесу вчитель і учні мають змогу відвідати музеї, що значно збагачують духовне світосприйняття і розуміння постаті автора. Під час вивчення життя і творчості Шолома-Алейхема, на нашу думку, доцільно було б застосувати віртуальну екскурсію. Для цього у колі учнів класу необхідно визначити групу «екскурсоводів», яка отримає завдання на випередження: